

Nota edytorska

Zasady edycji dokumentów w niniejszym tomie zostały oparte na instrukcji wydawniczej opracowanej przez Tadeusza Epszteina specjalnie na potrzeby całej serii *Archiwum Ringelbluma. Konspiracyjne Archiwum Getta Warszawy*.

Składające się na niniejsze opracowanie dokumenty pochodzą w przeważającej większości ze zbiorów Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie, jedynie dwa teksty – fragmenty dzienników Jechiela Górnego oraz Eliasza Gutkowskiego – z kolekcji YIVO Institute for Jewish Research. Dokumenty w tomie ułożono w układzie chronologicznym, o kolejności umieszczenia w tomie decydowała data pierwszego wpisu. Niektóre teksty zachowane w kolekcji ARG w różnych miejscach zostały scalone, np. zapiski Jechiela Górnego (dok. 13) i Eliasza Gutkowskiego (dok. 15).

Każdy z dokumentów został poprzedzony nagłówkiem, w którym umieszczono podstawowe informacje o danym dokumencie: datę i miejsce jego powstania, imię i nazwisko autora, tytuł i charakter tekstu oraz krótki regest.

W stopce pod dokumentem znalazły się następujące informacje: w wypadku akt obcojęzycznych – imię i nazwisko tłumacza, a we wszystkich – sygnatura archiwalna nowa i stara, opis i stan techniczny akt, dane o wcześniejszych publikacjach oraz informacja, na podstawie jakiego egzemplarza dokonano edycji (jeśli dokument zachował się w różnych wariantach).

W opisie technicznym uwzględniono informację o rodzaju tekstu (oryginał lub odpis), liczbę zachowanych egzemplarzy, postać dokumentu (rękopis bądź maszynopis), inicjały osoby, która spisała rękopis, materiał pisarski, język dokumentu, wymiary w mm, liczbę kart i stron, sposób przechowywania dokumentu. Uwzględniono również znaki i dopiski znajdujące się na marginesie tekstu oraz załączone po wojnie notki Hersza Wassera. Informacje te zostały sporządzone na podstawie *Inwentarza Archiwum Ringelbluma*.

W publikowanych tekstach uwspółcześniono ortografię i interpunkcję, a także skorygowano oczywiste błędy językowe. W niektórych przypadkach, np. w Dokumencie 13 (dziennik Jechiela Górnego), ujednolicono zapis dat, by zwiększyć czytelność tekstu. Skróty oraz rekonstruowane fragmenty tekstu rozwinięto w nawiasach kwadratowych. W całym tomie starano się zachować oryginalne znaki graficzne: podkreślenia, wytłuszczenia, cudzysłowy, nawiasy itp. W części dokumentów zrezygnowano jedynie

z graficznego rozdzielenia (najczęściej w postaci poprzecznej linii) kolejnych wpisów w dziennikach, m.in. w Dokumentach 8 i 13.

W jednolity sposób zaznaczono ubytki i nieczytelności tekstu:

^a[...] ^a ubytek tekstu – brak jednego wyrazu,

^{aa}[...] ^{aa} ubytek tekstu – brak dwóch lub więcej wyrazów,

^b[...] ^b fragment nieczytelny – jeden wyraz,

^{bb}[...] ^{bb} fragment nieczytelny – dwa wyrazy lub więcej.

Fragmety tekstu wymagające dodatkowych objaśnień (np. słowo trudne do odczytania albo zmianę języka tekstu) zaznaczono kolejnymi literami ^{c-c}, ^{d-d} itd., a komentarz do nich znajduje się w przypisie. Numerację kolejnych stron dokumentu podano w nawiasach kwadratowych. Przetłumaczono także nazwy miejscowości. Do wszystkich miejscowości leżących na terytorium Polski (według granic i podziału administracyjnego z 1938 r.) mniejszych niż siedziba powiatu oraz wszystkich miejscowości leżących poza granicami Polski mniejszych niż siedziby największych jednostek administracyjnych dodano przypis, w którym podano nazwę powiatu lub nazwę państwa, a często też dodatkowe informacje ułatwiające lokalizację opisywanego miejsca. W przypisanych uwzględniono również uwagi tłumacza.

Większość (siedemnaście) dokumentów opublikowanych w tym tomie została spisana w języku żydowskim, pięć dokumentów w języku polskim, w dwóch wypadkach zaś mamy do czynienia z dokumentami zapisanymi w jidysz, w których znalazły się krótkie fragmenty w języku polskim.

Na końcu tomu znajdują się słowniki terminów związanych z religią i kulturą żydowską oraz z hasłami przedmiotowymi często powtarzającymi się w tekście. Pisownię tych pierwszych podano za autorami *Polskiego słownika judaistycznego*³². Tom uzupełniono o indeksy osób i miejscowości oraz o bibliografię publikacji wykorzystanych przy opracowywaniu tekstów. Zamieszczono także wykaz sygnatur publikowanych dokumentów.

³² *Polski słownik judaistyczny. Dzieje, kultura, religia, ludzie*, oprac. Zofia Borzymińska, Rafał Żebrowski, Warszawa 2003.